

**HÜSEYİNİ MAKAMINDAKİ TÜRKÜLERİN
ARMONİZASYONUNDA KULLANILABİLECEK
ORTAK AKOR YAPILARININ BELİRLENMESİ**

Okan OKTAY

Lisans Tezi

Müzikoloji Bölümü

2026

(Her Hakkı Saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
MÜZİKOLOJİ BÖLÜMÜ

**HÜSEYİNİ MAKAMINDAKİ TÜRKÜLERİN ARMONİZASYONUNDA
KULLANILABİLECEK ORTAK AKOR YAPILARININ BELİRLENMESİ**

LİSANS TEZİ

Okan OKTAY

Danışman: Doç. Dr. Ferhat ÇELİKOĞLU

Erzurum
Haziran, 2026

Atatürk Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi

Müzikoloji Bölümü

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Okan OKTAY tarafından hazırlanan “Hüseyini makamındaki türkülerin armonizasyonunda kullanılabilecek ortak akor yapılarının belirlenmesi” başlıklı çalışması 19.10.2026 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Müzikoloji Bölümü Müzikoloji Ana Sanat Dalında, Diploma Çalışması (lisans tezi) olarak kabul edilmiştir.

Danışman: *Doç. Dr. Ferhat Çelikoğlu a.*

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Ahmet Selim DOĞAN

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Mehmet Can PELİKOĞLU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Emrah LEHİMLER a.

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Ferhat ÇELİKOĞLU a.

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Koray ÇELENK a.

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Semih OKCU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Şevki Özer AKÇAY

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Vefa TERZİOĞLU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Yavuz ŞEN

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Yılmaz KAHYAOĞLU

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Tuncay ARAS

Jüri Üyesi: Arş. Gör. Dr. Bahar ÖZŞEN

Jüri Üyesi: Arş. Gör. Ahmet ALUMUR

**6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması
Kanunu uyarınca ıslak imzalar
maskelenmiştir.**

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Özgür Sadık KARATAŞ
Bölüm Başkanı

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Lisans Tezi olarak sunduğum “Hüseyni makamındaki türkülerin armonizasyonunda kullanılabilir ortak akor yapılarının belirlenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

19/06/2026

Okan OKTAY

TEŞEKKÜR

“Hüseyni makamındaki türkülerin armonizasyonunda kullanılabilecek ortak akor yapılarının belirlenmesi” başlıklı çalışmanın planlanması, yürütülmesi ve tamamlanması sürecinde bilgi ve deneyimleriyle bana yol gösteren, akademik birikimi ve değerli katkılarıyla çalışmanın şekillenmesinde önemli rol oynayan danışman hocam Doç. Dr. Ferhat ÇELİKOĞLU’ na ve araştırma süresince görüş ve önerileriyle katkı sağlayan değerli bölüm hocalarım en içten teşekkürlerimi sunarım.

Okan OKTAY

ÖZ

LİSANS TEZİ

HÜSEYİNİ MAKAMINDAKİ TÜRKÜLERİN ARMONİZASYONUNDA KULLANILABİLECEK ORTAK AKOR YAPILARININ BELİRLENMESİ

Okan OKTAY

Haziran-2026, 46 sayfa

Amaç: Bu araştırmada, Hüseyini makamındaki türkülerin armonizasyonunda kullanılan ortak akor yapılarının belirlenmesi ve bu doğrultuda uygulanabilir bir akor eşlik modeli geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında Hüseyini makamında olan 5 türkü formundaki eser incelenmiştir.

Yöntem: Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ve müziksel analiz yaklaşımına dayalı olarak yürütülmüştür. İlk aşamada eserlerin makamsal ve melodik özellikleri analiz edilmiş, ardından her türkü için basit ve genişletilmiş akor eşlikleri araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulan armonizasyonlar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş ve eserler arasında ortak olarak kullanılan akor yapıları ile akor yürüyüşleri belirlenmiştir.

Sonuç: Araştırma sonucunda basit armonizasyonlarda Am, Dm, Gsus4, C ve F akorlarının; genişletilmiş armonizasyonlarda ise Am7, Am9, Dm7, Dm9, Em7, Em9, FM7, C6, G(add11) ve Gsus4 akorlarının öne çıktığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda Hüseyini makamındaki türkülerin armonizasyonunda Am merkezli modal bir yapının tercih edildiği, Dm akorunun genişleme alanı oluşturduğu, Gsus4 akorunun modal gerilim unsuru olarak işlev gördüğü ve C ile F akorlarının yardımcı renk akorları olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk halk müziği, Hüseyini makamı, Armonizasyon, Akor eşliği, Akor yürüyüşleri, Modal armoni, Çok seslendirme

ABSTRACT

BACHELOR'S THESIS

IDENTIFICATION OF COMMON CHORD PROGRESSIONS THAT CAN BE USED IN THE HARMONIZATION OF SONG IN THE HÜSEYİNİ MAKAM

Okan OKTAY

June-2026, 46 pages

Purpose: The aim of this study was to identify common chord structures used in the harmonization of folk songs in the Hüseyini mode and to develop a practical chord accompaniment model based on these findings. As part of the study, five folk songs in the Hüseyini mode were examined.

Method: The study was conducted using qualitative research methods, specifically document review and musical analysis. In the first phase, the modal and melodic characteristics of the pieces were analyzed; subsequently, the researcher created simple and expanded chord accompaniments for each folk song. The resulting harmonizations were evaluated comparatively, and the chord structures and chord progressions commonly used across the pieces were identified.

Results: The results of the study revealed that in simple harmonizations, the chords Am, Dm, Gsus4, C, and F were predominant, while in expanded harmonizations, the chords Am7, Am9, Dm7, Dm9, Em7, Em9, FM7, C6, G(add11), and Gsus4 were predominant. Based on these findings, it was concluded that in the harmonization of folk songs in the Hüseyini mode, a modal structure centered on Am is preferred; the Dm chord creates a space for expansion; the Gsus4 chord functions as an element of modal tension; and the C and F chords are used as auxiliary color chords.

Keywords: Turkish folk music, Hüseyini makam, Harmonization, Chord accompaniment, Chord progressions, Modal harmony, Polyphony.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	2
Araştırmanın Sınırlılıkları	3
Varsayımlar	3
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	4
Türkülerin Müzik Eğitimindeki Yeri ve Önemi.....	4
Türkülerin Piyano İçin Düzenlenmesinin Önemi	5
Türk Halk Müziğinde Makam, Melodi ve Armoni İlişkisi	6
Türk Halk Müziğinde Makam Yapısı ve Akor Kullanımı	7
Türkülerde Armonik Yapının Oluşturulmasında Temel Yaklaşımlar	8
Türkülerde Armonik Yapı ve Akorlama Yaklaşımları	9
Makam Yapısına Göre Eşlik Akorlarının Belirlenmesi	10
Türkülerde Gitar ve Piyano Eşliğinde Akor Kullanımı	10
Armoni Kavramı ve Türk Halk Müziği Bağlamında Gelişimi	11
Türk Halk Müziği.....	12
Makam.....	13
Hüseyni Makamı ve Akor Kullanımı	13
İKİNCİ BÖLÜM.....	15
Yöntem.....	15
Araştırmanın Modeli	15
Çalışma Materyali	15
Verilerin toplanması.....	15
Verilerin Analizi.....	16

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	17
Bulgular ve Yorum	17
Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum	17
İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum	21
Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum	25
Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum	29
Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum	33
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	40
Sonuç ve Öneriler	40
Sonuç	40
Öneriler	43
KAYNAKÇA	44
ÖZGEÇMİŞ	46

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1 Hüseyinî Makam Dizisi	14
Şekil 2 Tutam yar elinden isimli türkünün triad akor yürüyüşü	17
Şekil 3 Tutam yar elinden isimli türkünün genişletilmiş akor yürüyüşü	19
Şekil 4 Bu bağı alemleri geçirme böyle isimli türkünün triad akor yürüyüşü.....	21
Şekil 5 Bu bağı alemleri geçirme böyle türkünün genişletilmiş akor yürüyüşü.....	23
Şekil 6 Gönül gurbet ele varma isimli türkünün triad akor yürüyüşü.....	25
Şekil 7 Gönül gurbet ele varma isimli türkünün genişletilmiş akor yürüyüşü.....	27
Şekil 8 Seher vakti çıkmış yolun üstüne isimli türkünün triad akor yürüyüşü	29
Şekil 9 Seher vakti çıkmış yolun üstüne isimli türkünün genişletilmiş akor yürüyüşü	31
Şekil 10 Dokunma keyfine yalan dünyanın isimli türkünün triad akor yürüyüşü.....	33
Şekil 11 Dokunma keyfine yalan dünyanın isimli türkünün genişletilmiş akor yürüyüşü	36

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1 Tutam yar elinden isimli türkünün triad akor dizilimi	18
Tablo 2 Tutam yar elinden isimli türkünün genişletilmiş akor dizilimi	20
Tablo 3 Bu bağı alemleri geçirme böyle isimli türkünün triad akor dizilimi	22
Tablo 4 Bu bağı alemleri geçirme böyle isimli türkünün genişletilmiş akor dizilimi	24
Tablo 5 Gönül gurbet ele varma isimli türkünün triad akor dizilimi	26
Tablo 6 Gönül gurbet ele varma isimli türkünün genişletilmiş akor dizilimi	28
Tablo 7 Seher vakti çıkmış yolun üstüne isimli türkünün triad akor dizilimi	30
Tablo 8 Seher vakti çıkmış yolun üstüne isimli türkünün genişletilmiş akor dizilimi	32
Tablo 9 Dokunma keyfine yalan dünyanın isimli türkünün triad akor dizilimi	35
Tablo 10 Dokunma keyfine yalan dünyanın isimli türkünün genişletilmiş akor dizilimi	38

KAYNAKÇA

- Akdoğu, O. (2005). *Türk müziğinde türler ve biçimler*. Meta Basım.
- Albuz, A. (2020). Türk müziğinde çokseslilik yaklaşımlarına genel bir bakış. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, VI (Özel Sayı), 374-398. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1202733>
- Bakihanova, Z. (2003). *Armoni*. Yorum Matbaası.
- Backman, K. (2008). Evolutionary jazz harmony: A new jazz harmony system. In *BIOMA 2008 conference in Ljubljana*. <http://csd.ijs.si/bioma/conference/ProcBIOMA2008.pdf#page=151>
- Cangal, N. (2005). *Türk müziği nazariyatı*. Arkadaş Yayınevi.
- Eroğlu, T. (2017). Türkü nedir?. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(7), 78-91. <https://doi.org/10.18020/kesit.1130>
- Eroy, O. (2014). *Türk müziği ezgilerinin modern armoniyle düzenlenerek piyano eğitiminde kullanılması* (Tez No. 388102) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi
- Feridunoğlu, L. (2004). *Müzikte armoni ve form bilgisi*. İnkılâp Kitabevi.
- Gürpınar, B. (2022). Türk halk müziği eserlerinde modern armoni yaklaşımları. *Müzik Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 123–140. <https://doi.org/10.31722/ejmd.1588389>
- İlerici, K. (1974). *İş halinde üçlü sistem armoni*. Millî Eğitim Basımevi.
- İstanbul, S. (2014). *Kültür ve müzik eğitimi ögesi olan türkülerde kadın temasının analizi*. (Tez No. 38618) [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.
- Karadeniz, M. E. (2013). *Türk Mûsikîsinin Nazariye ve Esasları*. İş Bankası Kültür Yayınları.
- Kapağan, E. & Atmaca, K. B. (2024). *Ortaokul ders kitaplarında yer alan türküler üzerinden kültür ve değerler aktarımı* [Sözlü bildiri sunumu]. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu, Bakü.

- Marsik, B. L. (2013). *Music harmony analysis: towards a harmonic complexity of musical pieces* (Masters thesis, Cormenius University). <https://pdfs.semanticscholar.org/0bcf/b2f0f31aa0d5410cdc8c25772340ec50fd88.pdf>
- Madanoğlu, N. (2019). Halk türkülerinin piyano düzenlemeleri bağlamında “piyano için 9 türkü” Kitabının Analizi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 5(10), 85–96. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1074098>
- Nazlan, C. A. N., & Abdullah, M. H. (2020). *Utilizing pragmatism principles in learning jazz guitar reharmonization technique using Malay asli song*. *International Journal of Applied and Creative Arts*, 3(1), 54–66. <https://doi.org/10.33736/ijaca.2188.2020>
- Özkan, İ. H. (2010). *Türk musikisi nazariyatı ve usulleri*. Ötüken Neşriyat.
- Öztuna, Y. (2000). *Türk Mûsikîsi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi*. AKM Başkanlığı.
- Pehlevan, Ş. (2021). *Halk türkülerinin güzel sanatlar liseleri piyano eğitiminde kullanılabilirliği*. (Kırşehir yöresi örneği) (Tez No. 705541) [Yüksek lisans tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi.
- Say, A. (2001). *Müziğin kitabı*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Saygun, A. A. (1986). *Türk halk müziği üzerine görüşler*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Topbaş, B., & Güler, E. (2016). İlk ve ortaöğretim müzik kitaplarında Türk halk müziği eserlerinin içerik analizi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 2 (1), 1-20. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/225830>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.